

rendelkezése, amely a választott bíróságban való részvételből az ítélelő-bíró és az ügyész kizárja. Végül rámutatott az előadó arra, hogy az igazságszolgáltatás jósága nem annyira a jogszabályoktól, mint a jogszabályok alkalmazásától függ. Kitünő törvény mellett lehet rossz igazságszolgáltatás, rosszabb törvények mellett lehet jó bíraskodás. A jogkereső közönségnek nagy megnyugvást nyújt a magyar ügyvéd és a magyar bíró lelkiismeretességének, kötelességtudásának, hazafiasságának, erkölcsi érzésének hagyományos szelleme.

A Civiljogászok Vitatársasága, melyről e lap beköszöntőjében is említést tettünk, minden szerdán megtartja vitauléseit. Az egyes előadások nyomán élénk, fesztelens, nivós vita szokott kifejlődni. Az előadások a gyakorlati jogi élet legaktuálisabb kérdéseivel foglalkoznak. Így az állandóan égető valorizációs kérdésre vonatkozólag ujabban *dr. Blau György* az 1924. évi gyakorlatot kimerítően ismertette és kiemelte az ítéletek tarkaságában azokat az alapelveket, melyek a bírói gyakorlatot vezetik. Az előadás anyaga azóta külön füzet alakjában is megjelent. *Dr. Vági József* ugyancsak a bírói gyakorlatot történeti szempontból ismertette és a valorizációs ítéletek kezdetétől fogva korszakok szerint osztályozta az egymásután következő elméleteket, amelyek a bírói gyakorlat alapját képezték. *Dr. Balla Ignác* a ma előtérbe került bírósági szervezeti reformkérdésekkel foglalkozott és a járásbírósnak, mint egységes elsőbíróságnak fokozatos kiépítését javasolta. *Dr. Fornheim Ernő* a kollektív szerződéssel, *dr. Barát Sándor* a pénzügyi jog körében kialakuló különleges magánjoggal foglalkozott, *ifj. dr. Nagy Dezső* „A jogos jogtalanság” címén a jogalkalmazás kérdéseiről tett a jogbölcselet és a tételes jog határára lévő értékes megjegyzéseket. Végül *dr. Meszlény Artur* tartott nagyérdemű előadást a csődön kívüli kényszeregyezés' kérdéseben legutóbb közölt igazságügyi miniszteri rendeletről. Sz—i.

A Budapesti Ügyvédi Körben *dr. Schuster Rudolf* tartott mélyenszántó előadást a valorizáció problémájáról. Élénk színekkel ecsetelte a bíró nehéz helyzetét, amikor valorizációs perekben ítélelkezik. Mig Németországban a törvényhozás legalább általános direktívát adott a bírónak, addig nálunk ezirányban semmi sem történt. Előadó szerint egyébként ily direktívára nincs is szükség, csak az alapvető elvek megállapítása volna kívánatos. Nem helyes elvben az általános valorizációt, hanem mind a hitelező, mind az adós irányában a méltányosság kívánalmának kell érvényt szerezni. Szabály legyen a részleges valorizáció; a teljes felértékelés csak kivétel lehet. A valorizáció mértéke tekintetében követendő eljárás kérdésében egységes gyakorlat van kialakulóban. Irányadó szempontnak mindig annak kell maradnia, hogy a pénz elértéktelenedésének következményeit ne hárítsuk rá csupán az egyik félre. Ismét csak a geniális koncepcióju *lex Rhodia de jactu* ötlük eszünkbe: a háborgó tengeren hanyódó hajó utasai arányosan viselik azt a kárt, amely származik abból, hogy valamennyiük megmenekülése érdekében egyiküknek vagy másikuknak a holmiját a tengerbe kellett dobni.

Mozaik a magánjogi bírói gyakorlatból. *Dr. Szladits Károly* egyetem tanár az Ügyvédi Körben március hó 19-én e címen tartott előadásának

egyik nagyérdékü részletét lapunk élén közöljük. Az előadás egyéb részeit legközelebbi számunkban fogjuk ismertetni.

„A csődönkívüli kényszeregyezés problémája” címen tartott előadást dr. Mészlény Artur. Ismertette a f. évi március hó 15-én életbelépett osztrák novella rendelkezéseit és arra a konklúzióra jutott, hogy azok igen lényeges pontokban átvették a magyar kényszeregyezési rendelet álláspontjait. Ami önálló ujitást az osztrák novella tartalmaz, azt nem tartja alkalmasnak arra, hogy a kényszeregyezés problémáját lényegesen előbbre vigye. A magyar jog szempontjából gyökeres javulást csak az új csődtörvény megalkotásától vár, amelynek elkészültéig meg kell elégedni azzal, hogy a kényszeregyezés kedvezményét igénybe venni kívánó adókat jobban rostáljuk meg, az ellenőrzést hatályosabbá tegyük és az érdemtelen adókat a kedvezményből zárjuk ki.

A Magyar Külügyi Társaság nemzetközi jogi szakosztályának dr. Gratz Gusztáv elnöklete alatt tartott e hó 9-diki ülésén dr. Baumgarten Nándor egyetemi tanár előadást tartott a kereskedelmi társaságok jogi helyzetéről. Az előadó rámutatott arra, hogy a háboru előtti időben a világgazdaság kiterjedése nemzetközi világjogot teremtett, mely a külföldi kereskedelmi társaságok szabad működését és felődését biztosította. A háboru mindezeket a vívmányokat romba döntötte és még a békeszerződésekben is nyomait találhatjuk a gazdasági háborunak.

Az előadó mindezekre tekintettel foglalkozik a kereskedelmi társaságok jogi személyiségével és jelenlegi helyzetével nálunk és külföldön. Behatóan tárgyalja a kereskedelmi társaságok u. n. honosságának kérdését és különösen az erre vonatkozó joggyakorlatot. Kifejtette, hogy a békeszerződés, midőn az ellenséges társaságok javainak lefoglalásáról intézkedik, itt nem a bejegyzés és működés helyét, hanem az érdekelt részvénybirtokosok honosságát tekinti irányadónak. E szabályt azonban csak a háborus rendszabályok esetében kell alkalmaznunk.

A vegyes választott bírósági ítéletek kritikai megbeszélése alapján arra az eredményre jut, hogy az adósságok valorizációja és leszámolása szempontjából a részvénytársaságoknál kizárólag a székhely az irányadó. A részvénytársasági fiókok pedig a főtelep honosságát követik. Részletesen foglalkozik a fióktelepek jogi helyzetével és kereskedelmi törvényünk vonatkozó intézkedéseivel. Ez alapon a külföldi társaságok nálunk szabadon fejthetik ki működésüket, míg a mi kereskedelmi társaságaink, különösen az utódállamokban, számos korlátozásnak vannak alávetve, ami annál különösebb, mert az elszakított területeken a mi kereskedelmi törvényünk rendelkezéseit alkalmazzák, az ugynevezett nacionalizálás keréskülvitelére azonban az engedélyezési rendszert léptették életbe, oly módon, hogy csak oly társaságoknak adták meg